

۷. نفحات الأزهار في خلاصة عبقات الأنوار

نویسنده کتاب نفحات الأزهار في خلاصة عبقات الأنوار^{۱۰} (ج ۱، ص ۱۳۷-۱۳۸، مقدمه، سرگذشت علامه میر حامد حسین هندی رحمته الله) در قسمت تصانیف میر حامد حسین شانزده عنوان کتاب به ایشان نسبت داده‌اند که پنج عنوان آن قطعاً و بتأ از صاحب عبقات نیست بلکه تألیف مفتی محمد عباس استاد صاحب عبقات است. نویسنده به نقل از ذریعه این کتابها را به صاحب عبقات نسبت داده‌اند ولی با دقت در عبارت ذریعه معلوم می‌شود نویسنده مذکور، در عبارت ذریعه، دقت نکرده و اشتباه برداشت کرده‌اند.

ایشان ذیل عنوان «تصانیف میر حامد حسین» نوشته‌اند:

۳۰۰۰. الشريعة الغراء فقه کامل (الذریعه، ج ۱۴، ص ۱۸۷)؛

۴. الشعلة الجواله، بحث فيه إحراق المصاحف على عهد عثمان. (الذریعه، ج ۱۴، ص ۱۹۸)؛

۵. شمع المجالس، قصائد له في رثاء الحسين سيد الشهداء عليه السلام (الذریعه، ج ۱۴، ص ۲۳۱)؛

۱۰۰۰۰. شمع ودمع، شعر فارسی، (الذریعه، ج ۱۴، ص ۲۳۳)؛

۱۱. الظل الممدود والطلح المنضود، (الذریعه، ج ۱۵، ص ۲۳۱)؛

اکنون به سخن ذریعه درباره کتابهای مذکور دقت فرمایید:

۲۱۱۶. الشريعة الغراء في الفقه للسيد الأجل المفتي المير محمد عباس... التستري الجزائري
اللكهنوي المتوفى بها سنة ۱۳۰۶، أستاذ العلامة المير حامد حسين صاحب العبقات... من
أول الطهارة إلى آخر الديات. طبع في مطبعة الصبح الصادق بعظيم آباد الهند. (الذریعه، ج
۱۴، ص ۱۸۶).

۲۱۷۵. الشعلة الجواله... للسيد العلامة المفتي المير محمد عباس... المتوفى ۲۵ رجب سنة
۱۳۰۶، أستاذ المير حامد حسين صاحب العبقات. (الذریعه، ج ۱۴، ص ۱۹۸).

۲۳۳۲. شمع المجالس... من منشآت السيد العلامة المير محمد عباس... نزيل لکهنو
المتوفى بها في رجب ۱۳۰۶ (الذریعه، ج ۱۴، ص ۲۳۱).

۲۳۳۷. شمع ودمع. مثنوی فارسی، للمفتي المير محمد عباس المذكور آنفاً. (الذریعه، ج
۱۴، ص ۲۳۳).

۱۳۳۳. الظل الممدود والطلح المنضود للمفتي مير محمد عباس بن علي أكبر الموسوي
الجزائري التستري اللكهنوي المتوفى ۲۵ رجب ۱۳۰۶. (الذریعه، ج ۱۵، ص ۲۰۱).

چنان‌که ملاحظه می‌شود در تمام این موارد، شیخ آقابزرگ تهرانی با وضوح تمام تصریح
می‌کند که مؤلف این کتاب‌ها مفتی محمد عباس استاد میر حامد حسین است، و نمی‌دانم چه شده
که در نفحات الأزهار به نقل از ذریعه همه آنها به میر حامد حسین نسبت داده شده است.

در مقدمه کتاب شوارق النصوص تألیف میر حامد حسین (تحقیق طاهر السلامی)^{۱۲} و نیز در مقدمه

۱۰. شاید بهتر بود نام کتاب نفحات
الأزهار: خلاصة عبقات الأنوار یا
نفحات الأزهار: تلخیص عبقات الأنوار
می‌بود به حذف «في» فلیلاحظ.
۱۱. نفحات الأزهار، ج ۱، ص ۱۳۷.
۱۲. شوارق النصوص،
ج ۱، ص ۲۲-۲۴.

«سفرنامه حج» میر حامد حسین در مجله میقات حج^{۱۳}، علاوه بر پنج کتاب مذکور، سه کتاب دیگر را هم به میر حامد حسین نسبت داده اند که آن سه کتاب هم از آثار مفتی محمد عباس استاد میر حامد حسین است. این آثار عبارتند از:

۱. صفحة الماس في الارتماس؛ ۲. الطارف؛ ۳. العشرة الكاملة.
- در ذریعه (ج ۱۵، ص ۴۷، ۱۳۳، ۲۶۶) این کتاب‌ها صریحاً به مفتی محمد عباس نسبت داده شده و درست هم همان است.

سید شجاعت حسین رضوی

۱۳. میقات حج، شماره ۱۴، زمستان ۱۳۷۴، ص ۱۵۶، مقاله «از هندوستان تا حریم یار».